

Octubre
TAL
a dos quarts
ovitats
e Billar
artits per re-
LIURE,
tració
uscriptors
e no esti-
ent de les
viu l'im-
an aquesta
ossible per
ent el diari
16
defuets, para-
ars, pians,
vingut. Ram-
es
d'a-
nada
bles
itat
S
S.
a
oro
s d'hivern
mical l'estat
la cura dels
a seva care-
gia entre la
l'entia el co-
estones de
pel lit:
ronar. I con-
ura del po-
are.
ulls i el re-
e les sores
gracies de
onda.
Abel no va
El non se-
El doctor
ada tota
del capital.
mentres l'a-
recó en les
nires mied-

SUBSCRIPCIÓ
BARCELONA, UNA PESSETA AL MES
ESPANYA, 4'50 PTES. AL TRIMESTRE
ESTRANGER, 9'00 PTES. TRIMESTRE

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ, ADMINISTRACIÓ I IMPRENTA
CARRER DE L'EST, NÚMERO 18
TELÉFON
REDACCIÓ I IMPRENTA, 2.293

ANY XI-NUM. 3.503 BARCELONA, DIMARTS 20 D'OCTUBRE DE 1914 UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

LA GUERRA EUROPEA

Els aliats mantenen l'ofensiva i rebutgen els violents atacs dels alemanys

Anglaterra recorda a Holanda el seu compromís de neutralitat

Els russos en tot el front sostenen violents combats amb l'exèrcit austro-germànic

EL KAISER GREUMENT MALALT?

La civilització musulmana

II
Els arabs tingueren la seva època d'esplendor i posseïren grans sabers, entre els quals s'esmenta particularment el famós Hassen El Bassri, que va viure en el primer segle de la Hegira i va deixar un nom immortal en la història, essent considerat com el més gran moralista de l'Islam.
Les seves doctrines, d'una elevació sublim que arribaren fins als nostres dies, transmeses pels seus deixebles, de generació en generació, estaven únicament inspirades en les dues fonts filosòfiques autoritzades: el *Alcoran*, i el *afadili*.
La seva escola reuní no solament tots els veritables sabers contemporanis sinó fins els dels segles que varen seguir-li, i encara avui existeixen fervorosos adeptes de Hassen El Bassri.
Els principis morals del gran mestre se pot ben dir que s'estigueren en vigor fins a les darreries de la dinastia dels Alassites.
Durant els regnats de Abon Djafar El Mansour, de Haroun El Rchid, i del seu fill El Mamoun, la civilització musulmana que progressava constantment va arribar al seu major apogeu. Els estudis varen portar-se fins al grau més enlairat, i allavors ja els musulmans no s'accontentaven solament amb el domini i conreu de la literatura aràbiga, sinó que volgueren llençar-se més enllà en l'investigació sabia.
Efectivament, baix l'impuls de prínceps il·lustrats, lletrats, sapient, administradors de totes les ciències i de tots els principis de la civilització, varen ésser traduccides les obres més substancials de les literatures estrangeres, els llibres dels indis, dels perses, dels jueus i de molts altres pobles.
Però lo que més va influir en la literatura aràbiga, fou la traducció dels filòsofs grecs: Plató, Aristòtil, Epicuri, etc., que entre els contemporanis dels Abassites varen tenir adopció: tant entusiastes que fins vollen fer concordar les teories i principis d'aquells sistemes filosòfics amb els de l'Islam.
D'aquí va provenir l'implantació de alguns rites, entre els quals el rite *«El Bakhia»* — el rite dels misteris — i el rite *«El Maddima»*, que consisteix en sostenir que l'home no pot arribar fins a Deu per si mateix, i que ha d'aparar-se en un intermediari poderós.
Totes les doctrines que s'estaven en absoluta oposició amb l'*Alcoran*, varen originar les congregacions religioses dissidents i varen marcar la devallada de la civilització musulmana, tota maldada pel més ferreny fanatisme.

El vi de "l'anyada Joffre"

El «Moniteur vinicole» anuncia que el rendiment de la vinya del vi d'anyada, a França, sobrepassà el de 1912 que fou de 59.384.171 hectòlitres. L'any darrer, la producció havia baixat a 44.171.756 hectòlitres.
El raïm ha estat generatament collit bonic i sa, molt madur i per lo tant ric en sucre i sense gens o amb poc pastre de malalties ja és a les botes i als cellers, donant una excel·lent qualitat.
Els vinyaters han batejat els futurs vins d'aquesta collita, amb l'escaient nom de *«l'anyada Joffre»*.

CANÇONER

CORRANDA
Paraula lluny de la boca,
és pedra lluny de les mans;
les pedres ben s'ataren,
paraules venen i van.

La Guerra Gran Diari d'un soldat

XLIV
Continuem historiant els casus belli. Ara, referint-nos a l'istid normand, que ve a ésser la traveja perquè si Guillem de la Normandia, va trobar el seu casus belli d'una manera molt picardiosa, que honora la sagacitat normanda.
Un dia en que Harold, hereu adoptiu del rei Eduard, el *«Confessor»*, havia arribat a Normandia per un assumpte que no està ben esclarit però que podia molt ben ésser un mal elzar, el duc se l'emportà a passejar pels encontorns de Ruin, desent-se-hi en amables fins a fer-li creure que tenia drets a la corona d'Anglaterra tant positius que quan el rei morís se coronaria ell, Guillem, sobirà britànic.
— Per lo tant, si tu n'hi tens alguns drets a la corona anglesa, lo millor que pots fer és cedir-me'ls.
Harold, que no se'n fiava massa, va dubtar. Però finalment va consentir-hi, jurant i tot que abandonava tots els seus drets en favor del seu amic Guillem amb les mans esteses damunt de dos petits reliquiaris sense cap fama.
Però Guillem qu'era molt desconfiat, va pendre la precaució de fer amagar desota dels dos vulgars reliquiaris, dissimulant-ho amb un drap de brocat, i un grapat d'ossos de sants.
Quan l'any vinent va morir el rei Eduard, Harold va alçar la insignificància dels reliquiaris i per tant l'invaliditat del jurament. Els juraments a l'antigor, tenien el mateix valor que aquells «drets» de papers que segons el kaiser, són avui els tractats entre les nacions, és a dir, papers mutats, com li ha ocorregut a l'heròica Bèlgica.
Però en el cas d'en Guillem de Normandia va passar que aquest, descobrint la traïció va queixar-se al papa Justament Roma estava inclinada a la candidatura del duc normand. El Pontífex va enviar-li la bandera de Sant Pere amb un cabell de l'apòstol i la seva aprovació per la bona guerra que nava a començar. De lo que després va succeir, tothom ho coneix.
La guerra dels Cent Anys que va portar la França a dues passes de la seva ruïna, va esclatar també per una fútesa qüestió de faldilles. A tot arreu han tingut bec les aques, que diria el nostre erudit amic En Marel i Sans.
En 1328, amb Carles IV, el *«Formós»*, va extingir-se la branca directa dels Capets. Irreduebles, els barons a qui el rei d'Anglaterra infamava que l'entreguessin la corona de França, varen proclamar rei a Felip de Valois. Era un veritable *«Capet»*, deien ells, per això que descendia de Felip el *«Desanimat»* per la branca masculina, mentre que el rei d'Anglaterra, Eduard III, cosí seu, només podia invocar la filiació femenina, i les dones estaven excluides del tron de França per la llei sàlica. Varen aqüestes dones Na Joana de Nabarra tia seva, i Na Isabel, esposa de Eduard II, sa mare.
La llei sàlica que fins allavors tenia impugadors va devenir una mena de dogma nacional, perquè convenia als realistes francesos; tament com ocorre aquí a Espanya amb els carlins. I es clar, va esclatar la guerra, o millor un seguit de guerres que duraren una centúria, una mena de carlinada que no s'acabava mai. Cent anys de guerres i de ruïnes amb alternatives de victòries i derrotes per ambdós cantons. Però la França no va passar a mans d'un príncep estranger.

Publicacions rebudes

— «Cultura», fascicle II d'aquesta bonica revista gronina que, mentre va publicant interessants treballs de coneguts escriptors, està esperant avdament el futur diari paladí de la nostra Immortal Catalunya. Internament la simpàtica revista s'acull a la modesta publicitat del nostre diari.

El diumenge als campaments de batalla

Un corresponent d'un diari francès, envia al seu periòdic la següent crònica, en la que descriu la celebració del diumenge en els campaments anglesos: «Es un dels espectacles més commovedors als quals se pot assistir. Milers de soldats, amb el cap descobert i l'arma al braç, pregant en alta veu sobre el camp de batalla, mentre que a l'altuny retruny el canó.
Sapigut és que en cada regiment de l'exèrcit anglès, hi ha efecte un capellà; en els regiments irlandesos n'hi ha dos: un pastor anglès i un sacerdot catòlic. El capellà té el grau de capità, i la seva indumentària, a primera vista, no es distingeix en res de la dels altres oficials. Porta uniforme de kakis, sabates de muntar i gorra de plat. Amb una mica més d'atenció, es veu que porta en el coll blanc i la corbata kaki, el coll girat de pastor anglès.
Es diumenge. El regiment està campant en vivacs, i l'enemic, per fortuna, li deixa algun descans. A l'ocor-se, els homes s'aïelen, se renten i s'emportan, i la seva ingenuitat és tanta, que a pesar de les taques de pols i sang, amb grans treballs trets, el seu aspecte és d'una correcció cap perfecta. A les deu, amb gran exactitud, s'atinen per companyies, silenciosament se dirigeixen al cap al mig de la plana i formen un gran quadrat davant del vivac.
En el centre d'aquest quadrat, tres tambors, disposats l'un sobre l'altre, han sigut recoberts amb una bandera britànica. Sobre aquest pútre improvisat posen la Bíblia. El capellà s'hi posa sobre el seu uniforme, la vestimenta sacerdotal, que cobreix a pitges les seves robes de soldat. Prop d'ell estan agrupats el coronel i els oficials superiors del regiment. La veu de mando *«Fall in!»* ha ressonat, i amb una veu forta el sacerdot ha començat immediatament la lectura de l'oració del matí. Els homes l'escolten de coberts, recullits, i quan acaba, responen amb un amèn fervent. Després s'escolta el cant dels salms, quals versícols són alternativament salmdejats per l'oficiant i els soldats, i, finalment, el sermó. No el terme no és exacte, perquè el comentari del passatge de la Bíblia, fet sobre el camp de batalla, amb l'acompanyament del canó, per aquests sacerdots-soldats no és un sermó, se converteix vibrant de les proclames militars. L'exaltació pel que ja han caigut en el camp de l'honor la glorificació dels que demà, sense por i sense màcula, aniran a reunir-se amb ells.
De prompte tots els caps s'inclinen: és la benedicció; i quan s'aixequen, milions de veus, en un poderós uníson tenen el primer vers del *«ad save the kings»*. En aquest moment sembla que un extremisme recorri totes les files: se sent passar sobre aquests soldats l'hal de la victòria i als passants que han acudit a aquest espectacle únic, se senten commoguts per una emoció pugnant i respectuosa».

La Catedral (Reims)

No han fet sind tornar-la un poc més immortal. L'Obra, mutilada d'un brètol, no peris. Demaneu a Fidias, a Rodin tant mateix. Si, davant ses runes: els Ellats dir no cal.
Desmantellada la Fortesa, mor per sort fatal. El Temple, bo i trencat, viu més noble; reconeix. El defall de la volta l'esguard qui preferís, La de pedra en oblit, veure la siderat.
Regraciam, — aient la fretura i l'enyor, D'haver go que 'ls Grecs han demunt al turó d'or: El Símbol de lo Bell consagrat per l'insult!
Regraciam als servents de l'estupid canó. L'ur traça alemanya, d'on arc'n result Vergonya per a ells, per França un Parikhent!
EDMON ROSTAND

Darrer argument del kaiser

Se sab que sobre molts dels canons presos als alemanys pels francesos s'hi llegia, desota la xifra o monograma del kaiser W. L. R. la següent divisa llatina: «Ultima ratio regis».
Aquesta divisa no és més que un plagiat d'aquella coneguda divisa de Lluís XIV: «Ultima ratio regum».
Però mentre pel rei francès, el canó era el darrer argument DELS REIS, pel kaiser devé únicament el darrer argument DEL REI.
Ell sol imposar els seus arguments per la força; només la veu del SEU canó farà emmutir la veu dels altres.
Els esdeveniments, emperò, comencen a demostrar-li que els canons dels aliats comencen a pendre part activa en la conversa, amb un to de veu i tot massa pujat, per lo que voldrien les gents de més enllà del Rin.

Filipines independent

La gran República dels Estats Units d'Amèrica, hereva del pensament liberal i generós de l'Anglaterra, acaba de complir el darrer compromís amb el poble filipí: ha donat la independència nacional a l'Arxipèlag de les Filipines que durant quatre-cents anys de sobirania espanyola damunt d'elles no varen poder gaudir un sol moment de llibertat nacional.
Quinze anys han sigut prou per que els Estats Units transformessin la idiosincrasia del poble de Filipines, posant-lo en condicions de exercir el dret sagrat de la seva autonomia. No en va han solert mil penalitats i martiris els bruts patriotes filipins. Al capdavant la independència ha flert com una flor de benedicció en aquells luxurians terres oceàniques.
La nació filipina ha vist esclatar el triomf de la seva llibertat. Els companys del gran patriota, de l'heroic capdell de la causa filipina, el doctor Rizal, encara han pogut veure la seva patria redimida.
Un nou element de civilització, una nova nació lliure i sobra braument el pas en la rodona del: pols de la terra; un preat matie d'humanitat se dibuixa, un nou acte de justícia s'acompleix.
Quels nostres germans filipins i la seva patria, deixin pel món el rastre d'una cultura exemplar que sigui estimada dels pobles enamorats de la seva llibertat, que la mantenen amb bravesa; i al somni venturós com una mercedosa ofrena de l'avenir.
Avui que resorgixen les patries naturals agrilhonades, els patriotes de Catalunya sentim dintre el cor el picaroleig de l'esperança.

Les dones russes

Homenaje a la dona belga

Desitjant manifestar la admiració que inspira a les dones russes la valerosa conducta de la reina dels belgues i en general totes les dones d'aquesta heroica nació, un grup de dones russes, per iniciativa de l'espera del president del Consell de ministres i una de les dames d'honor de l'emperatru Alexandra Federovna, ha dirigit a les dones belgues el següent missatge: «A vosaltres, les mares, les germanes, les esposes i les filles dels herois de Liège, de Lovaina, i d'Anvers dirim les dones russes, en un irresistible moviment d'admiraçió per la vostra heroica defensa de Bèlgica, la nostra fraternal salutació.
En el moment suprem de la vostra lluita, els nous barbes que invadint el vostre herms país de Flandes i Brabant, portats per una bogeria sanguinària, despreciant els tractats firmats per ells mateixos, oblidant totes les l'es humanes i irrepugnant tota idea d'humanitat, feren irrupció a Bèlgica, passant-ho tot a sang i a foc, saquejant, matant a dones i a nens i posant la seva sacrilega mà en iglésies i llars, Bèlgica, fruent una forta invenció del seu dret, baix la direcció d'un valent rei, s'aixecà contra l'agressor, desparant pel seu èpic valor l'admiraçió de tot el món civilisat.
Dirigim al Tot-poderós les nostres fervents súplices per a que el triomf definitiu del dret sobre la força us retorni la tranquil·litat i la felicitat en les vostres llars, i mentre tant, us doni valor per a suportar fins a la fi les terribles proves perquè passau.
Us enviem des de el fons del cor totes les que, amb la reina sublim, fan plena de valor i abnegació us havem dedicat al cuidat dels ferits i al socor dels desgraciats els n'sres: s'nc'r: a'cc'e: i les nostres simpaties més ardents.
Ens fem un dever de recordar-vos en aquests moments d'angoixa, que amb valor i l'ajuda de Deu, triomfarem».

La Borsa

Canvis operats sotà els pòrtics del passatge d'Isabel II, fins a les quatre de la tarda:
Interior 4 per cent A, 76'50.
Id. id. G. i H 76'50.
Amortissable 5 per cent. A, 95'75 96.
Municipi 1906, 84'00, 83'87.
Id. id. 1899, 89'25.
Id. id. nou, 85'00.
Id. Bonos Reforma, 81'25.
Obligacions:
Nord 4 per cent (Osea), 79'00.
França 2 i quart per cent. 47'25.
Tabacs Filipins, 97'50.
Arissas, 97'00.
De les accions Nord no's va fer res; de les d'Alacant se'n varen fer deu a 63'50. d'Alugues a 68'75. les d'Orsenje se feran 25 i un *«pico»* de deu a 15'00. Peninsular de Telefons a 89'00.
Hi hagué molt poc negoci.

CUPONS

ECOS

EL TEMPS
HIR el dematí sigué un dematí del Caire o de la Lombardia, or de sol, blau de cel, músiques de veus, de manubris, músiques de rialles.
Però la tarde d'ahir sigué una tarde de Bruges, — la Bruges de Rodembach, — o de Londres, — el Londres del vell Dickens: grisor de núvols, fanguiux, mòvils cúpules de paraigües brunyides per la pluja.
Com cada dia!
QUESTA notícia ens arriba de New York. Vers les terres d'Europa, la vella tigrissa, fa via un vaixell fltat per l'*«Herald»*, de Chicago. Amèrica no és, sols, el país de la Cusleria Amèrica, davant la tragèdia de la guerra ha tingut un gest noble i emocionant.
Aquest és un vaixell beneït per les Bones Fades que vellen cada nit els somnis blancs dels infants. Aquest vaixell vell carregat de joguines per als infants dels soldats francesos, belgues, i anglesos que lluiten per la Raca en el camp de batalla.
Els pobres infants que hauràn preguntat tantes vegades, en les nits silents sota la pantalla familiar: — On és el pare?
El vaixell, aquest vaixell de rondalla, fa via amb les velas al vent — perquè no imaginar el vaixell amb velas lluntes, amb torres i amb un mascaró a proa qui sia una dolça mercedia? — sola el cel blau, sola l'or del sol com una imposa flor dels tròpics.
I el vaixell aquest, amable cant al viure clar, passarà entre el foc, les runes, la sang, els crims de dolor i d'agonia, tot blanc, tot blau, tot daurat.

La «debecle» anstria a

La *«Gazette de Lausanne»* ha rebut per conducte absolutament segur i ben informat la relació dels següents fets: «Des del primer d'agost, i per consegüent sis dies abans de la declaració de guerra, les presons estaven plenes a Viena. Ja s'havien detingut uns tres mil russos. La quantitat de serbis detinguts encara era molt més gran. Tots quants pogueren ésser detinguts foren tancats no se sab quant. A Dalmàcia tota la burgesia, tot l'element culte, va a la presó. Se calcula en cent mil el número de homes arribats de la circulació en ciutat de sospitosos de tenir simpaties per la causa eslava».
Les denuncies han sigut produïdes a partir del 5 d'agost per un bándol oficial que involucra a els súbdits de l'Imperi a donar part a la policia de quantes persones poguessin perjudicar la seguretat pública. Sens dubte degué ser aplanant el número de sospitosos per els seus concitadans, perquè quaranta vuit hores més tard apareixia un segon bándol en que's demanava al públic que no es denunciés a les autoritats militars més que els casos absolutament greus. Per a els demés devien dirigir-se a la policia; però solament quan és tractés d'un fet positiu i concret.
Les paraules més ofensives portaven a la presó al qui les dita. Havent dit un parroquià en un café que creia molt curta la xifra de baixes publicades en el part oficial referent a un combat determinat, un dentista va corre a contar la conversació a un agent, i el col·lectista ingenu fou detingut a l'acte.
Un capellà ha sigut pres per haver dit des del púpit: «Germans meus: Es necessari resar molt, perquè la victòria no és segura».
Es perillós pronunciar les paraules *«derrota»* i *«francs»*.
Un propietari i sa muller foren empresonats per el crim de haver viscut deu anys a Rússia.
Al poble austriac se l'ha tingut en

Dr. GALLEGO

Especialista: VIES URINARIES
Comte de l'Asati, 18. — De 10 a 12 i de 4 a 9

